

men med Hensyn til Opfattelsen af de statistiske Data, troer jeg ikke, at denne Nuance er tilstede, thi, som jeg udtrykte mig, maa jeg, efter det umiddelbare Indtryk, jeg har modtaget, trods hvad der indeholdtes i den Meddelelse, jeg gjorde, og fandt mig forpligtet til at gjøre, antage, at der virkelig er en Tilbagegang og et Tryk tilstede, som ogsaa den ærede Rigsdagsmand nærmere har oplyst. Der er iøvrigt i vor Opfattelse af den Maade, hvorpaa man skal søge at mildne dette Tryk, heller ikke nogen Meningsforskjellighed tilstede, og jeg glæder mig over det og paaskjønner det; jeg paaskjønner det, fordi man, naar man umiddelbart staaer i Forholdene — det kan være let for mig at fastholde et saadant Standpunkt — maa tage sig sammen, for at fastholde det Standpunkt, som den ærede Rigsdagsmand har indtaget til denne Sag. Hvad Hovedstædernes Udvikling angaaer, da skal jeg paa ingen Maade ville øbelægge dem; men man har Exempler paa, at medens Departementer bittert klage over, at Arbejdernes Antal og Befolkningen aftager, søger man samtidigt ved betydelige offentlige Arbejder at skaffe Arbejde tilstede i Hovedstaden. Det er paa den Maade, at man let kan komme ind paa en urigtig og farlig Vej, som hverken den ærede Rigsdagsmand eller jeg mener bør skee, da man derved kan komme til at forstærke den magiste Tiltrækning, som altid en Hovedstad udøver, og som jeg ikke troer det er godt for hele Landets Udvikling, at man paa nogen Maade understøtter paa en kunstig Maade.

Rimestad: Jeg skal kun gjøre den korte Bemærkning, at jeg ret meget maa takke den høitærede Minister for denne sidste Udtalelse; jeg har vistnok hørt feil, thi jeg har forstaaet de statistiske Oplysninger, den høitærede Minister gav, noget forskjelligt fra, hvad jeg nu hører, han har udtalt, hvorfor jeg altsaa maa bede om Undskyldning i den Henseende. Maa skee der dog imidlertid er den Forskjel mellem vor Opfattelse tilstede, at den høitærede Minister ikke antager, at Tilbagegangen er saa stor, som jeg antager, den er; jeg troer virkelig, at den Klasse, om hvilken jeg sagde, at den hellere vilde lide det Yderste end søge

Fattigunderstøttelse, før det var absolut nødvendigt, nu er kommen meget nær til denne Afgrund. Jeg troer, den har tilfat Alt, hvad den havde erhvervet sig.

Gomar: At Speculationen og navnlig Speculationen i Bygninger her i Kjøbenhavn i de senere Aar har maattet trække en heel Deel Arbejdere hertil, er ganske naturligt. Den ærede Forespørger ytrede, at ingen forstandig Mand kan fortænke Arbejderne i, at de tyde derhen, hvor der er Arbejde, og det skal jeg give ham Ret i, men er det ogsaa ganske rigtigt, at Arbejderne blive paa Stedet, efterat Arbejdet er ophørt; deri troer jeg egentlig, at Feilen, idetmindste for en Deel, ligger. Kjøbenhavn over, som allerede bemærket af den høitærede Minister, ligesom andre store Byer en Tiltrækning; Arbejdslønnen er i Reglen høiere paa et saadant Sted end paa andre, og dertil kommer, at der for den Unge er lettere Afgang saavel til det, der er nyttigt for ham, Ovelse og Udvikling i hans Sag, som til det, der er behageligt for ham, nemlig de Forspielser og Afspredelser, som en stor By tilbyder. Jeg veed ingen Maade, hvorpaa man kunde bevirke, at denne stærke Tilgang af unge Arbejdere fra Provindserne og fra fremmede Lande kunde ophøre, naar Arbejdet hører op, men at en saadan Tilgang er tilstede, er en ligefrem Sandhed. Jeg skal oplyse dette med et Exempel fra en anden Hovedstad, der dog rigtignok er noget mindre end Kjøbenhavn, nemlig Christiania. Da Slottet i Christiania blev bygget, thede endeel kjøbenhavnske Haandværkere dertil, fordi der paa den Tid var Arbejde og god Fortjeneste, men, af disse Arbejdere blev der ikke mange i Christiania; da Arbejdet var forbi, reiste de atter hjem. Nogle bleve naturligviis vel nok deroppe, forsaavidt de fandt sig tilfredse og kunde finde deres Udkomme der; men de Allersleste thede, som sagt, tilbage. I Kjøbenhavn derimod vil man blandt de for Tiden herværende arbejdsløse unge Mænd finde en stor Mængde unge Menneffer, som ikke ere Familieforsørgere, og som altsaa, naar de forøvrigt havde lyst, med stor Lethed kunde søge Arbejdsershverv andetsteds end just i Kjøbenhavn. Betragter man Forholdet i